

Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. w 2015 roku

W 2015 roku Rada Nadzorcza działała w następującym składzie:

- Elżbieta Filipiak - Przewodnicząca Rady
- Maciej Brzeziński - Wiceprzewodniczący Rady,
- Danuta Drobniak – Członek Rady,
- Wojciech Kucharzyk - Członek Rady,
- Anna Ławrynowicz - Członek Rady,
- Anna Pruska – Członek Rady,
- Robert Bednarski - Członek Rady.

Rada Nadzorcza odbyła w 2015 roku 5 posiedzeń (16 lutego, 16 marca, 18 maja, 14 września, 21 grudnia) oraz w dniu 26 czerwca 2015 roku podjęła uchwałę w trybie pisemnego głosowania. Ponadto w dniu 18 maja oraz 21 grudnia 2015 roku odbyło się posiedzenie Komitetu Audytu.

Głównymi tematami posiedzeń Rady Nadzorczej były:

- a) monitoring i analiza sytuacji finansowej i organizacyjnej Spółki i Grupy Comarch,
- b) ocena realizacji przez Zarząd strategii Spółki,
- c) ocena realizacji przez Członków Zarządu wyznaczonych celów,
- d) zapoznanie się z działalnością wybranych sektorów biznesowych Spółki i Grupy,
- e) analiza i ocena ryzyka związanego z działalnością Spółki,
- f) ustalenie sposobu wynagradzania Członków Zarządu,
- g) sprawy formalno-prawne,
- h) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- i) sprawy dotyczące realizacji programu opcji menadżerskich dla Członków Zarządu Spółki.
- j) podejmowanie decyzji w sprawie zakupu nieruchomości przez Spółkę.

Szczegółowy zakres czynności i uchwał podejmowanych przez Radę Nadzorczą w 2015 roku znajduje się w protokołach z posiedzeń Rady Nadzorczej, które znajdują się w siedzibie Spółki w Krakowie.

W związku z zasadą nr 3, pkt 1 Dobrych praktyk stosowanych przez członków rad nadzorczych (część III Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW) uchwałą nr 10/05/2015 z dnia 18 maja 2015 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki, które odbyło się w dniu 24 czerwca 2015 r.

Na stronie www.comarch.pl, zgodnie z podpunktem 6) punktu 1 Dobrych praktyk realizowanych przez zarządy spółek giełdowych (część II Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW) zostało opublikowane „Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej i ocena sytuacji Comarch S.A. w 2014 roku” z uwzględnieniem pracy jej komitetów, wraz z przekazaną przez Radę Nadzorczą oceną systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki. Co najmniej dwóch

Członków Rady Nadzorczej spełnia kryteria niezależności określone w zasadzie szczegółowej II.Z.4 Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW 2016.

W okresie objętym sprawozdaniem Rada Nadzorcza monitorowała aktualną sytuację Spółki, a w ramach swoich obowiązków opiniowała bieżące oraz planowane działania Comarch S.A. W szczególności Rada Nadzorcza dokonała przeglądu kwartalnych, półrocznych oraz rocznych sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Każdorazowo po publikacji raportów finansowych miały miejsce posiedzenia Rady Nadzorczej, na których Rada zapoznawała się z wynikami finansowymi oraz bieżącą działalnością Spółki i analizowała zakres, rzetelność, prawidłowość oraz przejrzystość danych (w tym finansowych) prezentowanych przez Spółkę. Rada Nadzorcza zapoznawała się szczegółowo z sytuacją finansową poszczególnych sektorów biznesowych Spółki, ze szczególnym uwzględnieniem sektora medycznego oraz technologicznego. Zarząd Spółki i uprawnieni pracownicy zapewnili Radzie Nadzorczej w tym zakresie dostęp do źródeł informacji i dokumentów, a także przygotowali stosowne prezentacje oraz udzielili niezbędnych wyjaśnień na temat sytuacji finansowej Spółki a także przedsięwzięć realizowanych przez Spółkę oraz szczegółów współpracy z kontrahentami. Rada Nadzorcza odbyła również spotkanie z przedstawicielami podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Rada Nadzorcza zapoznawała się także ze strukturą organizacyjną Spółki oraz wydawała rekomendacje w zakresie jej udoskonalenia. Rada Nadzorcza zapoznawała się również z inwestycjami prowadzonymi przez Spółkę oraz wydawała związane z nimi rekomendacje, opiniowała także zakup nieruchomości gruntowej przez Spółkę.

Zdaniem Rady Nadzorczej przyjęte przez Spółkę i Grupę Kapitałową metody rachunkowości zostały zastosowane zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa. W opinii Rady Nadzorczej współpraca z Zarządem Comarch S.A. układała się bez zastrzeżeń a Zarząd przedstawiał wymagane informacje w sposób rzetelny, prawidłowy i jasny.

Funkcję podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych za 2015 rok w Spółce pełnił Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Uchwała w sprawie wyboru podmiotu świadczącego usługi w zakresie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. za rok 2015 i 2016 została podjęta przez Radę Nadzorczą 26 czerwca 2015 r. W opinii Rady Nadzorczej podmiot uprawniony do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch został wybrany zgodnie z przepisami prawa a biegli rewidenci, dokonujący tego badania i przeglądu, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

W ocenie Rady Nadzorczej, skład osobowy oraz zróżnicowanie kompetencji członków Rady pozwalają na skuteczne i należyte sprawowanie nadzoru nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności. Członkowie Rady są zróżnicowani zarówno pod względem płci, wieku jak i kierunku wykształcenia. Wszyscy posiadają wiedzę oraz umiejętności poparte wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej spełnia kryteria niezależności określone w zasadzie szczegółowej II.Z.4 Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW 2016.

Rada Nadzorcza Comarch S.A. ocenia swoją pracę w 2015 roku jako efektywną. Członkowie Rady wypełniali swoje obowiązki z zaangażowaniem, uczestnicząc w większości przypadków w pełnym składzie w jej obradach. W sprawach pilnych Rada podejmowała uchwały bez odbycia posiedzenia, w drodze pisemnego głosowania.

W 2015 roku w skład Komitetu Audytu (odpowiednik Komisji Rewizyjnej w rozumieniu załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych (...)), wchodziły Pani Elżbieta Filipiak – Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Danuta Drobniak – Członek Komitetu Audytu oraz Pani Anna Pruska – Członek Komitetu Audytu. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę jeden członek Komitetu Audytu spełniał warunki niezależności oraz przynajmniej jeden z nich posiadał kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

W dniu 15 kwietnia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała nowy skład Komitetu Audytu, w skład którego wchodziły: Pani Danuta Drobniak jako Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Elżbieta Filipiak jako Członek Komitetu Audytu oraz Pan Robert Bednarski jako Członek Komitetu Audytu. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę dwóch członków Komitetu Audytu spełnia warunki niezależności, w tym Przewodnicząca oraz przynajmniej jeden z nich posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Komitet Audytu zajmował się w szczególności:

- 1) monitorowaniem procesu sprawozdawczości finansowej;
- 2) monitorowaniem skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- 3) monitorowaniem wykonywania czynności rewizji finansowej;
- 4) monitorowaniem niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- 5) Komitet Audytu rekomendował Radzie Nadzorczej lub innemu organowi nadzorującemu podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej jednostki.

W zakresie uprawnień Komitetu, Rada Nadzorcza zapraszała do udziału dodatkowe osoby w jej obradach, takich jak członków władz Spółki i biegłych rewidentów.

Ocena sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania ładu korporacyjnego

W ocenie Rady Nadzorczej Spółka w 2015 roku w sposób prawidłowy wypełniała obowiązki informacyjne w zakresie stosowania zasad ładu korporacyjnego, określone w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych. W 2015 roku Comarch S.A., podobnie jak w latach ubiegłych stosowała wszystkie zasady zawarte w zbiorze Dobrych Praktyk za wyjątkiem Rekomendacji: I.5, I.9 oraz I.12. O szczegółach Spółka informowała w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2015 rok, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego.

Od stycznia 2016 roku Spółka podlega zasadom przyjętym w dniu 13 października 2015 r. przez Radę Giełdy, uchwałą Nr 26/1413/2015 w sprawie przyjęcia nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”. Comarch S.A. opublikowała raport na temat stosowania przez nią zasad i

rekomendacji wynikających z nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego oraz zamieściła stosowną informację na stronie internetowej Spółki. Zgodnie z opublikowanym raportem Spółka nie stosuje Rekomendacji IV.R.2 oraz zasady szczegółowej VI.Z.4.

Ocena racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

Spółka Comarch S.A. od lat podejmuje liczne działania prospołeczne m.in. poprzez aktywne wspieranie sportu, obejmowanie mecenatem wydarzeń kulturalnych, wspieranie edukacji i rozwoju nauki oraz angażowanie się w pomoc najbardziej potrzebującym.

Sport

Spółka najaktywniej wspiera sport. Promuje zarówno rozwój sportu jak i aktywny tryb życia wśród swoich pracowników. Comarch S.A. jest głównym, tytularnym sponsorem najstarszego klubu sportowego w Polsce - MKS Cracovia SSA oraz szwajcarskiego klubu piłkarskiego Zug 98.

Edukacja i rozwój nauki

Spółka angażuje się w popularyzację wiedzy dotyczącej najnowszych technologii IT poprzez sponsoring konferencji oraz spotkania branżowe. Od lat firma aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi. Pracownicy merytorycznie wspierają różne projekty, konkursy, warsztaty czy konferencje naukowe.

Mecenat kulturalny

W 2015 r. Comarch S.A. już po raz 14. sponsorowała koncert Last Night of the Proms w Krakowie, inspirowany najważniejszym wydarzeniem życia muzycznego Wielkiej Brytanii. Spółka wspiera również nowe wydarzenia, które dopiero pojawią się na kulturalnej mapie Krakowa.

Działalność charytatywna

Spółka rok rocznie wspiera inicjatywy pracowników Comarch mające na celu pomoc osobom chorym oraz najuboższym, m.in. poprzez organizację zbiórek rzeczowych. Comarch S.A. systematycznie dokonuje darowizn pieniężnych oraz w formie sprzętu komputerowego na rzecz wybranych organizacji charytatywnych, organizacji promujących kulturę fizyczną i zdrowie, placówek oświatowych oraz na cele kultu religijnego.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia prowadzoną przez Comarch S.A. politykę w zakresie działalności sponsoringowej oraz charytatywnej. W ocenie Rady działania podejmowane przez Spółkę w tym zakresie są racjonalne, przynoszą korzyści społeczeństwu oraz wywierają pozytywny wpływ na wizerunek Spółki.

**Załącznik nr 2 do uchwały nr 07/05/2016
Rady Nadzorczej Comarch S.A.**

**Ocena sytuacji Spółki
z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej
i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki**

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia wyniki finansowe osiągnięte przez Spółkę w 2015 roku, jak również jej obecną sytuację finansową. Spółka osiągnęła założone na 2015 rok cele rozwojowe. W minionym roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 24,7 mln zł, tj. o 3,4% i osiągnęły wartość 749,6 mln zł. Poprawie uległa także rentowność działalności: zysk operacyjny Spółki wyniósł w 2015 roku 83,4 mln zł (w porównaniu do 72,5 mln zł w roku ubiegłym), natomiast zysk netto 57,7 mln zł (w 2014 r.: 41 mln zł). Rentowność operacyjna w 2015 roku wyniosła 11,1%, natomiast rentowność netto 7,7%.

Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła kontynuowanie przez Spółkę w 2015 roku strategii wzrostu opartej na rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. W 2015 roku przychody ze sprzedaży zagranicznej znacznie wzrosły (o 24,4%) i były jednym z głównych czynników wzrostu przychodów Comarch S.A. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Comarch jest obecnie traktowany jako jeden z wiodących dostawców informatyki w kraju oraz na rynkach międzynarodowych. W związku z dynamicznym rozwojem działalności eksportowej Rada Nadzorcza potwierdza słuszność założenia w minionym roku przez Comarch S.A. nowych spółek zależnych oraz dokonania inwestycji w nowy podmiot stowarzyszony Thanks Again LLC (USA). Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia fakt szybkiego rozwoju działalności Spółki w sektorze telekomunikacyjnym, handlowo-usługowym oraz małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce.

Rada Nadzorcza uważa za korzystne zabezpieczenie Spółki przed wahaniami koniunktury w poszczególnych sektorach gospodarki i rejonach świata poprzez utrzymywanie sektorowej i geograficznej dywersyfikacji przychodów. W opinii Rady Nadzorczej dla dalszego długoterminowego i stabilnego rozwoju konieczne jest inwestowanie przez Spółkę w nowe produkty i udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Rada Nadzorcza podkreśla, że w 2015 roku nakłady na prace badawcze przekroczyły 13% przychodów ze sprzedaży Spółki, w tym w tak innowacyjnych obszarach jak rozwiązania w zakresie projektowania i produkcji własnego hardware i opartych na nim usługach (*Internet of Things*), rozwiązania IT dla medycyny (*Teleradiologia*), a także narzędzia do marketingu precyzyjnego (*Smart City*).

W opinii Rady Nadzorczej, kluczowym elementem dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa są inwestycje w kapitał ludzki. W minionym roku Spółka utworzyła ponad 600 nowych miejsc pracy w Krakowie i pozostałych oddziałach krajowych. Szczególnie pozytywnie Rada Nadzorcza ocenia efekty przeprowadzenia corocznego programu staży studenckich – dzięki niemu Comarch S.A. jest jednym z pracodawców pierwszego wyboru na krajowym rynku pracy w branży informatycznej. W ocenie Rady Nadzorczej Spółka nie miała do tej pory dużych problemów z pozyskaniem

odpowiedniej liczby pracowników, jednak coraz trudniejsza sytuacja na rynku pracy będzie miała wpływ na sytuację Spółki w kolejnych okresach.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia zrealizowanie przez Spółkę kolejnego etapu inwestycji na terenie krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE6). Dzięki oddanemu w 2015 roku do użytkowania obiektowi powstało 350 komfortowych miejsc pracy, uruchomione zostało nowoczesne Data Center, trwają prace nad stworzeniem laboratorium badawczego i zaplecza produkcyjnego dedykowanego dla działalności w zakresie *Internet of Things*. W opinii Rady Nadzorczej rozpoczęta w pierwszym kwartale 2016 roku inwestycja w kolejny budynek biurowy w Krakowie (SSE7) jest niezbędna dla obsłużenia dalszego intensywnego rozwoju działalności Spółki.

W 2015 roku Rada Nadzorcza dokonywała także stałej analizy obszarów ryzyka związanych z działalnością Spółki oraz analizy sposobu zarządzania tymi ryzykami przez Zarząd.

Jako najważniejsze ryzyka operacyjne w 2015 roku uznano:

- a) ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- c) ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- d) ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- e) ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- f) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej liczby wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- g) ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- h) ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

W zakresie ryzyka finansowego Rada Nadzorcza dostrzegała następujące zagrożenia:

- a) ryzyko kredytowe kontrahentów Comarch;
- b) ryzyko zmiany stóp procentowych, mających wpływ na koszty obsługi zaciągniętych kredytów bankowych;
- c) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, EUR/USD oraz RUB/PLN wpływającą na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- d) ryzyko płynności finansowej i zwiększone oczekiwania klientów w zakresie finansowania projektów informatycznych przez dostawców IT, związane z upowszechnieniem się sprzedaży produktów i usług informatycznych w modelu usługowym („cloud computing”).

W ocenie Rady Nadzorczej Zarząd właściwie identyfikuje ryzyka związane z działalnością Spółki i skutecznie nimi zarządza. Sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i kompletny obraz sytuacji Spółki.

Rada Nadzorcza szczególnie docenia konsekwentne realizowanie przez Spółkę strategii patriotyzmu gospodarczego i podkreśla, że w 2015 roku Comarch S.A. została zwycięzcą rankingu Indeks Patriotyzmu Polskiego Biznesu w kategorii spółka giełdowa. Rada Nadzorcza zwraca także uwagę na fakt, że poza działalnością biznesową Comarch S.A. prowadzi także działalność prospołeczną, wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu.

**Załącznik nr 3 do uchwały nr 07/05/2016
Rady Nadzorczej Comarch S.A.**

**Ocena sytuacji Grupy Comarch
z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej
i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Grupy**

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia wyniki finansowe osiągnięte przez Grupę Comarch w 2015 roku, jak również jej obecną sytuację finansową. W minionym roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 93,2 mln zł, tj. o 9% i osiągnęły wartość 1 131,6 mln zł. Poprawie uległa także rentowność działalności: zysk operacyjny Grupy wyniósł w 2015 roku 113 mln zł, natomiast zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej 79,7 mln zł.

Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła kontynuowaną przez Grupę w 2015 roku strategię wzrostu opartą na rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. W 2015 roku przychody ze sprzedaży zagranicznej znacznie wzrosły (o 20,1%) i były jednym z głównych czynników wzrostu przychodów Grupy Comarch. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Comarch jest obecnie traktowany jako jeden z wiodących dostawców informatyki w kraju oraz na rynkach międzynarodowych. W związku z dynamicznym rozwojem działalności eksportowej Rada Nadzorcza potwierdza słuszność powiększenia Grupy o nowe spółki zależne – Comarch SRL w Mediolanie we Włoszech, Comarch Malaysia SDN. BHD. w Kuala Lumpur w Malezji, Comarch Espace Connecté Inc. w Montrealu w Kanadzie, Comarch AB w Sztokholmie w Szwecji, Comarch Poinsthub, Inc w Rosemont w Stanach Zjednoczonych oraz Comarch Argentina S.A. w Buenos Aires w Argentynie. Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia nabycie przez Grupę 42,5 % udziałów w podmiocie stowarzyszonym Thanks Again LLC (USA), jak również połączenie spółek iMed24 S.A. oraz ESAPROJEKT sp. z o.o. w nowy podmiot Comarch Healthcare S.A., który szybko staje się liczącym na rynku dostawcą nowoczesnych technologii dla medycyny. Fakt szybkiego rozwoju działalności Grupy w sektorze telekomunikacyjnym (zwłaszcza w Ameryce Łacińskiej), handlowo-usługowym, a także w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce oraz w Niemczech w opinii Rady Nadzorczej potwierdza słuszność przyjętych przez Grupę założeń biznesowych.

Rada Nadzorcza uważa za korzystne zabezpieczenie Grupy przed wahaniami koniunktury w poszczególnych sektorach gospodarki i rejonach świata poprzez utrzymywanie sektorowej i geograficznej dywersyfikacji przychodów. W opinii Rady Nadzorczej dla dalszego długoterminowego i stabilnego rozwoju konieczne jest inwestowanie przez Grupę w nowe produkty i udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Rada Nadzorcza podkreśla, że w 2015 roku nakłady na prace badawcze przekroczyły 12% przychodów ze sprzedaży Grupy, w tym w tak innowacyjnych obszarach jak rozwiązania w zakresie produkcji własnego hardware i opartych na nim usługach (*Internet of Things, Comarch beacon*), rozwiązania IT dla medycyny (Telemedycyna, Teleradiologia), a także narzędzia do marketingu precyzyjnego (*Smart City*).

W opinii Rady Nadzorczej, kluczowym elementem dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa są inwestycje w kapitał ludzki. W minionym roku Grupa utworzyła ponad 800 nowych miejsc pracy, głównie w Polsce. Szczególnie pozytywnie Rada Nadzorcza ocenia efekty przeprowadzenia corocznego programu staży studenckich – dzięki niemu Grupa Comarch jest jednym z pracodawców pierwszego wyboru na rynku pracy w branży informatycznej. W ocenie Rady Nadzorczej Grupa nie miała do tej pory dużych problemów z pozyskaniem odpowiedniej liczby pracowników, jednak coraz trudniejsza sytuacja na rynku pracy będzie miała wpływ na sytuację Grupy w kolejnych okresach.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia zrealizowanie przez Grupę kolejnego etapu inwestycji na terenie krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE6). Dzięki oddanemu w 2015 roku do użytkowania obiektowi powstało 350 komfortowych miejsc pracy, uruchomione zostało nowoczesne Data Center, trwają prace nad stworzeniem laboratorium badawczego i zaplecza produkcyjnego dedykowanego dla działalności w zakresie *Internet of Things*. W opinii Rady Nadzorczej rozpoczęte przez Grupę w 2015 roku oraz pierwszym kwartale 2016 roku kolejne inwestycje: budynek biurowy w Krakowie (SSE7), budynek biurowy w Łodzi, Comarch Data Center w Lille we Francji są niezbędne dla obsłużenia dalszego intensywnego rozwoju działalności Grupy.

W 2015 roku Rada Nadzorcza dokonywała także stałej analizy obszarów ryzyka związanych z działalnością Grupy oraz analizy sposobu zarządzania tymi ryzykami przez Zarząd.

Jako najważniejsze ryzyka operacyjne w 2015 roku uznano:

- a) ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- c) ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- d) ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- e) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej liczby wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- f) ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

W zakresie ryzyka finansowego Rada Nadzorcza dostrzegała następujące zagrożenia:

- g) ryzyko kredytowe kontrahentów Grupy Comarch;
- h) ryzyko zmiany stóp procentowych, mających wpływ na koszty obsługi zaciągniętych kredytów bankowych;
- i) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN, wpływającą na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- j) ryzyko płynności finansowej i zwiększone oczekiwania klientów w zakresie finansowania projektów informatycznych przez dostawców IT, związane z upowszechnieniem się sprzedaży produktów i usług informatycznych w

modelu usługowym („cloud computing”).

W ocenie Rady Nadzorczej Zarząd właściwie identyfikuje ryzyka związane z działalnością Grupy i skutecznie nimi zarządza. Sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i kompletny obraz sytuacji Grupy.

Rada Nadzorcza szczególnie docenia konsekwentne realizowanie przez Grupę Comarch strategii patriotyzmu gospodarczego i podkreśla, że w 2015 roku Comarch S.A. została zwycięzcą rankingu Indeks Patriotyzmu Polskiego Biznesu w kategorii spółka giełdowa. Rada Nadzorcza zwraca także uwagę na fakt, że poza działalnością biznesową Grupa Comarch prowadzi także działalność prospołeczną, wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu – także poza granicami Polski.